

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XI. Alexand. III. a Eborac. Archiepiscopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

dedisse Regi, & Principibus bona ipsius Ecclesie Oxoniensis, & ita illi restituenda esse sine ulla diminutione, quia ab ea profecta erant. Sed hæc solutio convincitur ex eo, quia nulla Ecclesie bona dedit Bernardus, sed tantum ex patrimonio suo quinque millia marapetorum aureorum (de quorum valore videndi sunt Covarr. *de veterum numismat. collat. cap. 5. Carranza de monet. p. 1. c. 3.*) Villaluso in præsentis textu, ad finem ait, Bernardum quantitatem hanc dedisse ex fructibus perceptis ex Prioratu ipsius Ecclesie, quam ipse obtinebat; unde cum malè eos expendisset, ad restitutionem tenebatur, juxta opinionem eorum, qui docuerunt, beneficiarium fructus sui beneficii malè confumentem teneri ad restitutionem, quam retuli in c. cum in officiis. de restam. Sed hæc solutio peccat in pluribus. Primò quia non agitur in præsentis de restitutione faciendâ ab ipso Priore fructus dissipante, sed à Principibus illud recipientibus ex causâ simoniae. Secundo quia ea sententia ut beneficiarii malè absumentes fructus sui beneficii, teneantur ad restitutionem, vera non est, ut probavi in d. c. cum in officiis: & eâ adhuc amissâ restitutio non erat faciendâ Ecclesie, sed pauperibus, qui fraudati fuerant in his fructibus malè consumptis, cum in eos erogandi essent. Unde his ommissis sententiis dicendum est, quod ille, qui pretium accipit pro spirituali, atque ita simoniam commisit, teneatur pretium restituere illi, cui iudex, qui de crimine cognovit, iusserit. Unde aliquando restituitur Ecclesie, aliquando pauperibus, c. audivimus, hoc titul. extravaq. Gregorii XIII. de simonia: docuerunt Sotus lib. 9. de just. q. 8. art. 1. Victoria in relect. de simon. 2. p. n. 6. Navarra de restit. lib. 4. cap. 2. n. 147. Aragon. 2. 2. quæst. 100. art. 6. Binsfeldius in cap. 46. hoc titul. q. 1. Gibalinus de simonia, q. 2. n. 9. Alexander autem in præsentis iussit, pecuniam à Principibus acceptam ipsi Ecclesie Oxoniensi, cui quodammodo injuria illata fuerat, restitui, ut etiam Justinianus constituit in Novel. 6.

IO. k Sine salutis periculo.) Anceps quæstio est,

an accipiens pretium simoniacè, teneatur illud restituere in foro conscientie, etiam ante iudicis sententiam? Et affirmativam partem cum D. Thoma 2. 2. q. 32. art. 7. tenuerunt ex Juristis Covarr. in regul. peccatum, p. 2. §. 2. n. 6. Navarr. ad bunc tit. consil. 15. Didacus Perez in l. 3. gloss. 3. sit. 3. lib. 1. Ordin. Petrus Gregor. lib. 33. synag. c. 13. num. 38. Azor. 3. p. instit. moral. lib. 12. q. 11. Lessius de just. lib. 2. c. 35. dub. 31. Suarez tom. 1. de relig. lib. 4. de simon. c. 60. Scortia in select. Pontif. constit. epist. 32. theorem. 86. pluribus relatis Balleus in floribus, verbo Simonia 7. Vincentius Candidus tom. 1. disquisit. moral. disquisit. 18. art. 43. §. 3. Gibalinus de simon. qu. 22. num. 8. Contrariam verò sententiam teneatur Sotus lib. 9. de justit. q. 8. ar. 7. Gutierrez lib. 2. canonic. c. 23. n. 19. Molina de justit. tr. 2. disp. 29. Diana p. 4. tr. 4. resol. 167. Thom. Sanchez lib. 2. summa, cap. 33. dub. 1. Villaluso in præsentis, n. 43. Sed placet prior sententia, videlicet ante nullam iudicis sententiam teneri simoniacum pretium restituere; nam cum Ecclesia hujusmodi conventionem, & pretii acceptionem omnino irritat, sequitur necessariò, ex lege naturali non posse retineri pretium illud; siquidem per invalidam pactiõnem, & jure resistente ejus dominium transferri non potuit, ex l. si non fortem, in princip. ff. de condit. indeb. l. cum lex 47. ff. de fide juss. l. contra 28. ff. de pactis. Illustant Vela dissert. 6. n. 43. Alin, in l. 2. n. 7. Cod. pro emptore. Atque ita hæc obligatio restituendi pretium proximè oritur ex jure naturali, quod supponit lex ecclesiastica irritans omnem pactiõnem simoniacam circa beneficia, adeo ut ex tali conventionem nec obligatio naturalis nascatur, ex l. juris gentium 7. §. sed cum nulla, ff. de pactis. nec dominium transferatur: quare rectè assertimus in præsentis casu, necessariam non esse iudicis sententiam ad hanc obligationem incurrendam; quæ enim obligant ex natura rei omnem condemnationem præcedunt. In præsentis autem specie, non tenebantur Principes pretium restituere Ecclesie, quia adhuc illi adjudicatum non erat.

CAPUT XI.

Alexand. III. ^a Eborac. Archiepiscopo.

CUM essent in præsentia nostra constituti R. clericus de ^b Pontefracto, & nobilis Cyri Vv, quia moram diutius facere non poterat in recessu suo, dil. filium nostrum Milonem, nuntium tuum pro te in causâ illâ sufficientem responsalem constituit. Cumque causâ cognitionem d. f. nostris M. presbytero tit. S. Lucie, & V. S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconis Cardinalibus commississemus, ipsi utramque partem ante suam præsentiam convocaverunt, & ab ore præfati R. intellexerunt, quod memoratus miles promiserat ei præscriptam ^c Ecclesiam, si quoddam ^d negotium ejusdem ^e militis posset in nostra Curia ^f promoveri. Unde cum id nobis per eosdem Cardinales innotuisset, nos intelligentes promissionem ipsam simoniacam pravitate continere, eidem R. super eadem Ecclesia ^g silentium imposuimus. Ideoque fraternitati tuæ per A. f. p. m. quat. memoratum militem occasione prædictæ controversiæ à prænominate R. vel aliis super præscripta Ecclesia gravari nullâ ratione permittas.

NOTÆ

I. ^a Eboracensi) Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 11. & post Concil. Later. part. 2. cap. 14. Ex quo codice transcribo litteram hujus textus. De Eboracensi Angliæ Metropoli nonnulla adduxi in cap. 4. de rescriptis.

^b Pontefracto.) Pontifracum est oppidum citra Eboracum circiter 18. millia passuum, loco magis ameno, quàm à nativamunito, ubi extat Castellum, & in eo aliqua vestigia templi, quod ibidem Claudio Cæsari dicatum fuerat, ut refert Polydor. Virgil. lib. 2. histor. Angliæ, fol. 32.

^c Ecclesiam

3. c. *Ecclesiam*.] Id est beneficium, ut in cap. final. de magistr. Quare in Concilio Mogunt, sub Arnulpho, cap. 5. & sub Rabano cap. 12. acquirere Ecclesiam, & beneficium idem sunt: & in Concil. Turon. sub Carolo, cap. 15. & c. presbyter 1. q.
4. d. *Quoddam negotium*.] Et ita pro obsequio temporali promissum fuit beneficium, & per consequens simonia commissa; quia non minus obsequium temporale improbat in traditione rei spiritualis, quam pretium, Binsfeldius in presenti quest. 4. Gibalinus de simonia, quest. 16. consecr. 13. per totum.

e. *Militis*.] Quem prius nobilem dixerat, non quia de sui natura miles nobilis sit, sed quia miles, de quo in presenti, sanguine nobilis erat, ut docuit Carballo in cap. Raynuncius, part. 1. num. 336. de restam.

f. *Promovere*.] Clericus etsi non possit esse procurator laici, potest tamen ejus negotia promovere, & curare, c. per venerabilem, qui filii sine legitimi: notavi in c. 2. ne clerici, vel monachi.

g. *Silentium imposuimus*.] Quia ipse R. petebat à milite presentari ad illam Ecclesiam virtute predictæ conventionis.

- 5.
- 6.
- 7.

CAPUT XII.

Idem a Cistren. Episcopo.

Insinuatum est auribus nostris, quod dum Episcopatus tibi commissus vacaret, in Ecclesiis ejus plurimi sunt Clerici b constituti, qui per simoniam dicuntur habere ingressum, & inde infamia respargi. Unde quoniam indignum est, ut in tali crimine, vel tam turpi suspicione remaneant. f. r. per A. f. p. m. quat. si qui fuerint in predictis Clericis, quos publicum sit, & c. notorium simoniacè intrasse, eos ab Ecclesiis taliter acquisitis ap. cess. amoveas: illis autem, quorum crimen non est publicum, & notorium, si publicâ infamiâ laborant cum quinta manu, vel sexta sui Ordinis, infra quadraginta dies post harum susceptionem litterarum, purgationem indicas, in qua si defecerint, beneficiis Ecclesiarum sibi commissarum perpetuò prives, provisorius attentis, ut tales personas ad eorum purgationem recipias, de quibus verisimile sit, quod non debeant aliquis obtentu dejerare.

NOTÆ.

- a. *Cistrensi*.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 12. & post Concil. Later part. 2. c. 15. De Cistrensi, seu Cicestrensi diocesi Angliæ egi in c. 14. de offic. deleg. b. *Institui*.] Per Capitulum, juxta distinctionem adductam in cap. illa, ne Sede vacante. c. *Notorium*.] Quid dicatur notorium, & de ejus effectibus, egi in c. evidentia, de accusat.

COMMENTARIUM.

I. **E**X hoc textu sequens deducitur communiter assertio: *Obtinens beneficium simoniacè, pretio interveniente, ab eo removeri debet.* Proinde eam textus in c. 1. 2. 3. & 5. c. si quis objecerit, c. Salvator, c. ex multis, c. fin. 1. q. 1. c. 1. 2. & 3. c. dilectissimi 8 q. 1. c. non satis, c. cum Ecclesia, c. tua, cap. lacobus, hoc tit. c. 2. de confessis, cap. 22 & 59. de elect. extravag. 2. hoc tit. inter communes. Concil. Rhemenf. c. 21. *Quicumque Presbyter per pretium, gradum, & Ecclesiam acquisierit, deponatur.* Turonense sub Carolo, can. 15. *Quicumque Presbyter per pretium Ecclesiam fuerit adeptus, omnimodis deponatur.* Plura Ecclesiæ decreta referunt, Anton. August. lib. 6. epit. tit. 47. & 48. Theoph. tom. 12. tract. mala è bonis, lib. 2. sect. 1. c. 2. Trident. sess. 24. de refor. c. 15. Illustrant ultra congestos in presenti à Barbosa Binsfeldius hic, Suarez tom. 1. de relig. lib. 4. de simon. c. 19. Loth. de re benef. lib. 3. c. 29. Valentis eod. tract. lib. 2. tit. 1. Petrus Gregor. eod. tract. c. 26. Azaio in 99. moral. disp. 4. part. 1. Scortia in select. Pontificum consilii, epit. 51. theoremate 86. Borell. in summ. decif. tit. 20. num. 81. Raphael à Torre ad D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. disp. 5. Tamburin. de jure Abbat. disp. 10. q. 1. & 2. Baronius anno 44. n. 88. & anno D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. V.

52. num. 16. Duaren. lib. 6. de sacris Eccles. c. 2. & 3. I. Dartis de benef. sect. 5. cap. 2.

Sed pro dubitandi ratione in presentem assertionem ita insurgo. Per beneficium ecclesiasticum quis consequitur jus ad fructus temporales: sed quoties res, quæ venditur, aliquid temporale habet, etsi spiritualibus sit annexa, non committitur simonia, ut contingit in vasibus sacris, quæ absque ulla labe simoniæ venduntur, ut probat Gibalinus de simonia, quest. 12. consecr. 3. Igitur etsi detur pretium pro beneficio ecclesiastico, simonia non committitur. Augetur primò hæc dubitandi ratio ex c. per laicos 16. q. 7. ubi tantum prohibetur, ne clerici à laicis pretio beneficia accipiant: ergo ab Episcopis, vel aliis ecclesiasticis collatoribus id prohibitum non est. Secundò argumentor ita: Licet præstatur obsequium temporale pro beneficio ecclesiastico consequendo, ut contingit fervientibus in Ecclesia nullo alio pretio, quam ob spem consequendi beneficium, qui licet illud possident, c. consuluit, 74. dist. c. in singulis, 77. dist. & in specie textus in cap. de Syracusana, 28. dist. ubi conventio inita fuit in electione Syracusani Episcopi, ut non prius eligeretur, quam juramento promitteret se ferventurum omnia bona ipsius Ecclesiæ, quod est obsequium temporale. Idem contingit passim in præbendis, & beneficiis, quæ conferuntur cum onere docendi Grammaticam, aut mendendi infirmos, quæ sunt obsequia temporalia, & pretio æstimabilia. ergò non rectè in presenti textu, & antecedenti docetur, præstantem pretium, vel obsequium temporale pro beneficiis ecclesiasticis assequendis, ab eis esse amovendum.

Quà dubitandi ratione non obstante, vera est præsens assertio, pro cuius expositione sciendum est, quod cum beneficium sit jus percipiendi fructus pro ministerio ecclesiastico, committitur in ejus colla-

2. Impug. natur tradita assertio.

2. De Simonia circabs-